

Motion till riksdagen 2022/23:1445

av **Aida Birinxhiku (S)**

Ett starkare integritetsskydd i arbetslivet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur integritetsskyddet i arbetslivet kan stärkas och förtydligas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

De senaste åren har kontrollerna och övervakningen av arbetstagare och arbetssökande ökat drastiskt. Förändrade arbetsformer och utvecklingen av informations- och kommunikationstekniken har gjort det enklare än någonsin för arbetsgivare att vidta kontroll- och övervakningsåtgärder i arbetslivet. Vanligt förekommande kontroll- och övervakningsåtgärder är exempelvis alkohol- och drogtestning, in- och utpasseringskontroller samt utdrag ur belastningsregister. Under senare tid har det även blivit vanligare med åtgärder i form av kameraövervakning, övervakning genom positioneringsteknik och kontroller av e-post- och internetanvändning (SOU 2016:41). Genom denna utveckling har riskerna för ingrepp i arbetstagares och arbetssökandes personliga integritet blivit avsevärt större. Det är en allvarlig utveckling som bidrar till en ökad otrygghet i arbetslivet.

I svensk rätt saknas lagstiftning som direkt tar sikte på arbetsgivares rätt att kontrollera och övervaka arbetstagare och arbetssökande. Svaret på frågan får i stället sökas i flera nationella och internationella rättskällor, såsom Europakonventionen och dataskyddsförordningen. De regler som finns är svåröverskådliga och rättsläget är i flera avseenden oklart. Rättspraxis från Arbetsdomstolen är dessutom tämligen sparsam.

Integritetsskyddet i arbetslivet har varit föremål för flertalet statliga utredningar sedan 1990-talet. Som exempel kan nämnas utredningen ”Integritetsskydd i arbetslivet” (SOU 2009:44) som föreslog en ny lag till skydd för arbetstagares personliga integritet i arbetslivet. Ett annat exempel är utredningen ”Registerutdrag i arbetslivet” (SOU 2014:48), enligt vilken det bör införas ett generellt förbud för arbetsgivare att utan författningsstöd begära att en arbetssökande ska visa upp eller överlämna ett utdrag ur

belastningsregistret. Behovet av en sammanhållen lagstiftning om integritet i arbetslivet lyftes senast fram av Integritetskommittén i dess slutbetänkande ”Så stärker vi den personliga integriteten” (SOU 2017:52). Ingen av utredningarna har emellertid resulterat i någon lagstiftning på området.

Mot bakgrund av ovanstående finns det ett ökat behov av att stärka och förtydliga integritetsskyddet i arbetslivet. Det måste finnas tydliga regler om på vilka sätt och på vilken grund arbetsgivares kontroll och övervakning får ske, vilket saknas i dag. Arbetstagare och arbetssökande behöver ett heltäckande skydd som är anpassat efter den tekniska utvecklingen och som säkerställer en rimlig avvägning mellan dels arbetsgivares intressen, dels arbetstagares och arbetssökandes intressen. Lagstiftningen måste omfatta såväl privat som offentlig sektor och kunna anpassas efter de olika branscherna genom kollektivavtal. Dessutom behöver det införas fackligt inflytande över frågor som rör den personliga integriteten för arbetstagare. Tydliga regler om kontroller och övervakning i arbetslivet skyddar inte bara arbetstagares och arbetssökandes personliga sfär. Det bidrar även till en ökad förutsebarhet för arbetsgivare såväl som ökat förtroende för den form av kontroller och övervakning som kan anses vara nödvändig i arbetslivet.

Ett starkare integritetsskydd i arbetslivet är sammanfattningsvis avgörande för att kunna garantera arbetstagare och arbetssökande trygghet i ett föränderligt arbetsliv. Frågan har redan utretts på uppdrag av olika regeringar. Det är därför hög tid att ta till vara arbetet från tidigare utredningar på området och gå från ord till handling.

Aida Birinxhiku (S)